

Gemeente Zandvoort

Kadernota WMO

CONCEPT

Vastgesteld door de gemeenteraad van Zandvoort : d.d.
Gepubliceerd in Zandvoortse courant : d.d.
Inwerkingtreding : d.d.

Registratienr: 2006/1743

Gemeente Zandvoort

Telefoon: 023 574 01 00
Fax: 023 571 37 24
E-mail: info@zandvoort.nl
Internet: www.zandvoort.nl
Postadres: Postbus 2
2040 AA Zandvoort
Bezoekadres: Swaluëstraat 2
Zandvoort
Bankrekening: BNG 28.50.10.034
Registratienr: 2006/1743

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Hoofdstuk 1: Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)	3
1.1 Doel en achtergronden	3
1.2 De prestatievelden	4
1.3 De taken van de gemeente	5
Hoofdstuk 2: Zandvoorts beleid en de Wmo	6
2.1 Missie en doelstellingen gemeente Zandvoort	6
2.2 Doelstelling afdeling Maatschappelijke Zaken en Dienstverlening	6
2.3 Wmo vergeleken met bestaand beleid	
2.4 Van smal naar breed	
10	
2.5 Regionale samenwerking	11
Hoofdstuk 3: Beleidskaders van de gemeente Zandvoort voor de Wmo	
12	
3.1 eigen verantwoordelijkheid burger staat centraal	12
3.2 voorkomen is beter	13
3.3 collectief voor individueel	14
3.4 de burger moet weten waar hij aan toe is en de toegang moet goed geregeld zijn	14
3.5 Lokaal wat lokaal kan, regionaal wat lokaal niet kan	14
Hoofdstuk 4: Keuzes in huishoudelijke verzorging	15
Hoofdstuk 5: Financiële kaders	18
5.1 wat we nu uitvoeren	18
5.2 wat we krijgen en korte uitleg verdeelsleutel	18
5.3 consequenties	18
5.4 inschatting risico's	18
5.5 mogelijkheden om uitgaven te beheersen	19
Hoofdstuk 6: Participatie	20
Hoofdstuk 7: Samenvatting en keuzes in de aanpak	22
Bijlage 1	
Lijst van afkortingen	24
Bijlage 2	
Definities	25
Bijlage 3	
Uit AWBZ naar Wmo	27

Inleiding

Het kabinet heeft het voornemen om op 1 januari 2007 de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in te voeren. Al hoewel de besluitvorming over de Wmo nog niet is afgerond en ook de invoeringsdatum nog niet is bepaald, zal de gemeente zich wel moeten gaan voorbereiden om op tijd klaar te kunnen zijn. De Wmo is namelijk een majeure operatie en legt een belangrijke verantwoordelijkheid bij gemeenten.

Deze nota beschrijft de kaders waarbinnen de gemeente Zandvoort het beleid voor Wmo zal gaan formuleren. Hiermee geeft de raad gestalte aan haar kaderstellende taak. Hierbij is uitgegaan van het wetsvoorstel zoals dat op 27 mei 2005 verzonden is aan de Tweede Kamer, de drie wetswijzigingen die tot en met december 2005 werden ingediend en de uitkomsten van de discussie van de Tweede Kamer eind januari 2006.

De Zandvoortse kadernota is een vervolg op de Startnotitie Wmo die in februari 2005 door het college van Zandvoort werd vast gesteld. De startnotie gaf namelijk naast een verkenning van het onderwerp en een plan van aanpak ook een aanzet voor een aantal beleidsmatige uitgangspunten. Verder bouwt de kadernota voort op de uitkomsten van de vergadering van de Commissie Projecten en Thema's van 19 september 2005, waarin werd gesproken over de kaderstellende scenario's voor de uitvoering van de Wmo.

De kadernota kan worden beschouwd als aanzet om te komen tot het eerste Wmo beleidsplan voor de gemeente Zandvoort, zoals dat volgens de Wet (art.3) minstens iedere vier jaar door de gemeenteraad dient te worden vastgesteld.

In het wetsvoorstel Wmo wordt op diverse plaatsen bepaald dat uitwerking via algemene maatregel van bestuur kan plaatsvinden. Het kabinet is voornemens zoveel mogelijk in een "Besluit Wmo" te regelen. Bij het opstellen van deze kadernota was nog niets bekend over de inhoud van dit Besluit Wmo en eventuele andere algemene maatregelen van bestuur

Leeswijzer:

Hoofdstuk 1 geeft in het kort een overzicht van de inhoud van de nieuwe wet. Daarna wordt, in hoofdstuk 2, de Wmo vergeleken met het relevante bestaande beleid van de gemeente Zandvoort. Deze vergelijking levert een reeks punten op waaraan gewerkt moet worden om de Wmo te gaan uitvoeren. Vervolgens worden in hoofdstuk 3 beleidsmatige keuzes gemaakt, dit zijn de kaders waarbinnen Zandvoort de Wmo gaat uitvoeren. In hoofdstuk 4 worden Keuzes in de huishoudelijke verzorging aangegeven. In hoofdstuk 5 volgen de financiële kaders. Tot slot geeft hoofdstuk 5 aan hoe de gemeente Zandvoort burgers en maatschappelijke organisaties zal betrekken bij de voorbereidingen op de Wmo. Elk hoofdstuk sluit af met concrete voorstellen, die in hoofdstuk 6 nog een keer op een rijtje worden gezet.

Hoofdstuk 1: Wet maatschappelijke ondersteuning

1.1 Doel en achtergronden

Doel

'Meedoen' is het devies van de Wmo. Meedoen over de volle breedte van de Nederlandse bevolking: jong en oud, ongeacht iemands maatschappelijke of economische positie, ongeacht eventuele beperkingen als gevolg van ziekte of gebrek. Voor veel mensen is deelnemen aan de samenleving en zich inzetten voor anderen een vanzelfsprekendheid.

Soms lukt dat meedoen niet op eigen kracht. Dat kan zijn omdat burgers de weg niet weten, de regie kwijt zijn, problemen hebben met het opgroeien of opvoeden van hun kinderen. Soms gaat het om mensen die zelf de hulpverlening niet weten te vinden: ouderen in een isolement, mensen die zich schamen zorg te vragen of mensen die geen zorg willen vragen, terwijl ze dat eigenlijk wel nodig hebben. Anderen hebben enige mate van ondersteuning nodig, omdat ze sommige dingen vanwege een beperking niet zelf kunnen. Mensen indien nodig ondersteunen in hun bijdrage aan de samenleving, het herstellen van de zelfredzaamheid, mensen toerusten om deel te nemen aan het maatschappelijk leven, dáár gaat het om.

Dit doel, 'meedoen', wil het kabinet bereiken door de zorg en ondersteuning aan burgers op een andere manier te regelen. Er is een krachtige, sociale structuur nodig, waar zelforganisatie, maatschappelijke binding en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats innemen. Tussen markt en staat bevinden zich in elke samenleving veel verschillende vormen waarin mensen samenwerken; het maatschappelijke middenveld. Dit brede scala aan activiteiten, organisaties en informele verbanden wordt ook de civil society genoemd. Deze civil society neemt een belangrijk plaats in binnen de Wmo. Om dit te kunnen realiseren acht het kabinet een samenhangend beleid van belang op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, wonen en welzijn én op aanpalende terreinen. Dit beleid komt in handen van gemeenten, dicht bij de burger.

Aanleiding

Voor het kabinet is de Wmo een van de antwoorden op de vragen waarmee de samenleving geconfronteerd wordt als gevolg van demografische, sociaal-culturele en sociaal-economische ontwikkelingen, nu en in de toekomst. Vergrijzing, vraagstukken van culturele integratie, individualisering en steeds minder werkenden ten opzichte van mensen die van hen afhankelijk zijn, vragen om een nieuwe balans tussen de verantwoordelijkheden van burgers en de overheid en burgers onderling. Het sociaal kapitaal moet gekoesterd worden, behouden blijven en versterkt worden. Daarnaast wil de regering de stijgende kosten van de AWBZ indammen. De AWBZ dreigt onbetaalbaar te worden.

Bundeling van regelingen

In de Wmo worden de Wvg, de Welzijnswet, een deel uit de AWBZ en een deel uit de Wcpv opgenomen. Vooralsnog gaat het om een klein deel uit de AWBZ, de huishoudelijke verzorging. Ook voor de Wcpv gaat het om een klein onderdeel: het aandachtsgebied openbare geestelijke gezondheidszorg. Daarnaast gaat het om een aantal subsidieregelingen die onder de Wmo worden gebracht. Bijlage 3 geeft een gedetailleerd overzicht van deze wetten en regelingen.

Horizontalisering en burgerparticipatie

Het kabinet geeft met de Wmo invulling aan de sturingsfilosofie waarin de kaders landelijk worden bepaald, maar waarbinnen lokale beleidsvrijheid bestaat. De verantwoording over het gevoerde beleid wordt niet verticaal, richting het Rijk, geregeld, maar horizontaal, richting de burger. Om dat proces van horizontalisering goed te laten verlopen is het van belang dat de inbreng van de direct betrokkenen bij de totstandkoming van het beleid versterkt wordt, dat de besluitvorming transparant verloopt en dat de bereikte resultaten inzichtelijk worden gemaakt, ook in vergelijking met andere gemeenten.

Gemeenten zijn vrij om binnen de wettelijke kaders op eigen wijze de Wmo vorm te geven, toegespitst op de lokale situatie. Het beleid, de inzet en prioritering wordt door de gemeente bepaald. Bij de totstandkoming en verantwoording van het beleid worden burgers nauw betrokken.

De compensatieplicht is een uitzondering op de algemene sturingsfilosofie van landelijke kaders met lokale beleidsvrijheid. Vooral nog wordt ervan uitgegaan dat er voor enkele individuele voorzieningen uit prestatieveld 6 een compensatieplicht komt.

1.2 De prestatievelden

De Wmo definieert maatschappelijke ondersteuning in negen prestatievelden. De wet bepaalt dat gemeenten hun beleid op deze 9 prestatievelden moeten formuleren in een beleidsplan dat minstens één keer in de vier jaar door de gemeenteraad wordt vastgesteld. De gemeente bepaalt zelf welke prestaties zij in deze velden gaat leveren. De negen prestatievelden en de daarbij behorende onderwerpen zijn:

	Prestatieveld	Voorbeelden	Nu	Straks
1	Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten	Activiteiten om burgers meer bij de wijk te betrekken	Welzijns wet	WMO
2	Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden	Voorzieningen op het terrein van signalering, toeleiden naar en wegwijs maken in het hulpaanbod, pedagogische hulp en coördinatie van zorg	Welzijns wet	WMO
3	Het geven van informatie en advies en cliëntondersteuning	Lokale loketten, ouderenadviseurs, MEE-diensten (na 2008).	Welzijns wet	WMO
4	Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers	Ondersteunen lokale mantelzorgorganisaties, stimuleren en faciliteren vrijwilligersprojecten en –initiatieven.	Subsreg. AFBZ Welzijns wet	WMO
5	Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem	Sociale activering; hulp bij geldproblemen; algemene voorzieningen jeugd, idem voor ouderen.	Welzijns wet	WMO
6	Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem t.b.v. het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer	Rolstoelen en scootmobielen; vervoersvoorzieningen, huishoudelijke verzorging, woningaanpassingen, begeleiding bij zelfstandig wonen, informatie; advies, hulp voor mensen die zichzelf slecht kunnen redden; dagbesteding ouderen, maaltijdvoorziening, sociale alarmering.	WVG AWBZ Welzijns wet	WMO
7	Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang.	Kortdurende of tijdelijke dag-en nachtopvang bij dak-en thuisloosheid en crisissituaties; idem voor slachtoffers van huiselijk geweld; begeleiden van zelfstandig wonen; melden van en advies bij	Welzijns wet doeluitkering	WMO

		huiselijk geweld		
8	Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.	Preventie van (ernstige) psychosociale problemen, bemoeizorg.	Wcpv	WMO
9	Het voeren van verslavingsbeleid	Ambulante verslavingszorg, preventie.	Welzijns wet, doeluitkering	WMO

1.3 Taken van de gemeente

De wettekst formuleert de taken van de gemeente als volgt:

1. Beleidsplan Wmo

De gemeenteraad stelt een vierjarig beleidsplan vast met daarin de hoofdzaken van het beleid voor de Wmo. De wet vereist dat hierin in elk geval het volgende zaken wordt beschreven:

- de gemeentelijke doelstellingen op elk van de prestatievelden
- hoe het beleid zal worden uitgevoerd
- de beoogde resultaten
- de maatregelen voor waarborging van kwaliteit
- de maatregelen om keuzevrijheid voor de klanten te bereiken
- hoe de gemeente zich heeft vergewist van de behoeften van kleine doelgroepen en doelgroepen die moeilijk hun eigen belangen kenbaar kunnen maken.

2. Compensatieplicht

Het college van burgemeester en wethouders moet voorzieningen treffen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning ter compensatie van de beperkingen die de aanvrager ondervindt in zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Het gaat om voorzieningen die de aanvrager in staat stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en andere mensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Het college moet daarbij rekening houden met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager en ook met de financiële mogelijkheden van de aanvrager om zelf maatregelen te treffen.

3. Verordening

De gemeenteraad stelt een verordening vast waarin de regels staan voor de individuele voorzieningen die het college van burgemeester en wethouders zal verstrekken. Daarin kan ook bepaald worden of voor individuele voorzieningen of persoonsgebonden budgetten een eigen bijdrage betaald moet worden. In de verordening moet worden aangegeven hoe het college toegang biedt tot een samenhangend aanbod van Wmo, AWBZ en woonvoorzieningen.

4. Keuze

Het college biedt personen die aanspraak kunnen maken op individuele voorzieningen de mogelijkheid te kiezen uit verstrekkingen in natura, een financiële tegemoetkoming of een persoonsgebonden budget.

5. Verslag van prestaties

Het college publiceert jaarlijks voor 1 juli de gegevens over de prestaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en verstrekt deze gegevens ook aan de minister. Deze prestaties dienen gemeten te worden door middel van een klanttevredenheidsonderzoek.

6. Participatie

Het college betreft ingezetenen en belanghebbende rechtspersonen bij de voorbereidingen van het beleid voor de maatschappelijke ondersteuning volgens de regels voor inspraak die in de Gemeentewet staan. Belanghebbenden moeten de gelegenheid hebben ook zelf met voorstellen te komen.

Voordat het beleid wordt vastgesteld door de gemeenteraad vraagt het college over het ontwerpplan advies aan de organisaties die vragers van maatschappelijke ondersteuning vertegenwoordigen.

Hoofdstuk 2: Zandvoorts beleid en de Wmo

2.1 Missie en doelstellingen gemeente Zandvoort

De missie voor de gemeente Zandvoort is als volgt geformuleerd: “Zandvoort, een (bad)plaats met internationale allure waar het goed wonen, werken en recreëren is”. In relatie tot deze missie is de volgende algemene doelstelling geformuleerd: “Het zo efficiënt en effectief mogelijk vormgeven, voorbereiden en uitvoeren van een vooraf geformuleerd politiek beleid, met een tevoren afgesproken kwaliteits- en kostenniveau, waarbij het afwegen van de belangen van allen die in Zandvoort wonen, werken en recreëren te allen tijden voorop staat”. De Wmo past naadloos in de vertaling van deze algemene doelstelling naar de afdelingsdoelstelling, zoals hieronder aangegeven.

2.2 Doelstelling afdeling Maatschappelijke Zaken en Dienstverlening

In het afdelingsplan 2006 van de afdeling Maatschappelijke Zaken en Dienstverlening staat beschreven dat de doelstelling van deze afdeling een afgeleide is van de missie en doelstellingen van de gemeente Zandvoort als geheel, zoals hierboven beschreven. De afdeling stelt zich ten doel voor de inwoners van de gemeente Zandvoort, binnen vooraf vastgestelde kaders, de zelfredzaamheid en het welbevinden bevorderen door middel van:

- het voorzien in een acceptabel bestaansniveau
- het bevorderen van de persoonlijke ontwikkeling en
- zo nodig, het bieden van maatschappelijke ondersteuning

De activiteiten van de afdeling die daaraan bijdragen en ook relevant zijn voor de uitvoering van de Wmo zijn:

- het voorbereiden, onderhouden en uitvoeren van het beleid met betrekking tot de aan de gemeente ter uitvoering opgedragen sociale zekerheidswetten en –regelingen, werkgelegenheidsbeleid, regelingen voor ouderen en gehandicapten en inwoners met een minimum inkomen, en het gemeentelijk beleid bijzondere bijstand en vluchtelingenbeleid.
- het voorbereiden, onderhouden en uitvoeren van het volkshuisvestings- en woonruimtebeleid
- het voorbereiden en onderhouden van beleid op de diverse te onderscheiden welzijnsterreinen: kinderopvang, sport, jongerenbeleid, ouderen- en gehandicaptenbeleid, gezondheidsbeleid, cultuur etc.
- het leveren van een bijdrage aan (wijk)vernieuwingsprojecten op het terrein van wonen, welzijn en zorg.

Deze doelstellingen en activiteiten van de afdeling sluiten goed aan op de inhoud van de Wmo.

2.3 Wmo vergeleken met bestaand beleid

De Wmo zal de gemeente nieuwe taken geven. Daarnaast biedt de invoering van de Wmo de gemeente de mogelijkheid en de aanleiding om haar bestaande beleid voor maatschappelijke ondersteuning te evalueren en te herijken. Het terrein is uiteraard niet nieuw voor de gemeente. In deze paragraaf wordt daarom per prestatieveld een globale vergelijking gemaakt van het bestaande beleid van de gemeente met de Wmo.

Prestatieveld 1: Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten

Sociale samenhang en leefbaarheid is op veel manieren te bevorderen. Het gaat bijvoorbeeld om voorwaarden scheppen dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Maar het prestatieveld raakt ook aan wonen, ruimtelijke ordening, integratiebeleid, veiligheid en economie. De gemeenten hebben grote vrijheid om dit prestatieveld in te vullen. Een greep uit het bestaande beleid en de huidige activiteiten van de gemeente Zandvoort dat bij dit prestatieveld past:

- de plannen voor wijkgericht werken
- plannen stedelijke vernieuwing zoals voor de Midden Boulevard, Louis Davids carré etc.
- het wijksteunpunt in Nieuw Noord
- integraal veiligheidsbeleid, handhavingsbeleid

- incidentele subsidies voor initiatieven van de bevolking
- voorstellen voor het inrichten van speelplaatsen
- subsidies voor volksfeesten en sociaal cultureel werk
- in stand houden van sportfaciliteiten en ondersteunen van sportverenigingen
- participatie van burgers bij gemeentelijke plannen

Er wordt dus veel gedaan in Zandvoort om leefbaarheid en sociale samenhang te bereiken. De invulling van dit prestatieveld is dus niet bijzonder urgent. Wat er echter nog niet gedaan is, is van deze zaken een integraal en samenhangend beleid te maken.

Aandachtspunten:

- Het op termijn formuleren van een samenhangend beleid voor dit prestatieveld.

Prestatieveld 2: Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

Dit beleidsterrein richt zich op jeugdigen (en hun ouders) die een verhoogd risico hebben op een ontwikkelingsachterstand, schooluitval of criminaliteit, maar de zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg (nog) niet nodig hebben. Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOA) met de Voor en Vroegschoolse Educatie, de uitvoering van de leerplicht vallen hier bij voorbeeld onder. En ook de subsidiëring van het Mobiel Team en de jeugdgezondheidszorg en de Opvoedwinkel. In 2006 start een lokaal netwerk jeugdhulpverlening.

Ook zal aandacht worden geschonken aan “Operatie Jong”. Operatie Jong is een samenwerkingsverband van verschillende ministeries en heeft tot doel om tot een sterk en resultaatgericht jeugdbeleid te komen. Dit moet worden bereikt door op lokaal niveau de belangrijkste knelpunten op te lossen en te komen tot zichtbare verbeteringen en het formuleren van voorstellen tot vereenvoudiging en verbetering van de integrale aan- en besturing van het jeugdbeleid. In de raad van 13 december 2005 werd de Nota Jeugdbeleid vastgesteld. Dit jeugdbeleid sluit goed aan op het tweede prestatieveld om dat het zich vooral op preventie richt. De nota zet voornamelijk in op plannen voor een verbeterde informatie en adviesfunctie. De 4 andere pijlers van het preventief jeugdbeleid (het signalering van problemen, de toegang tot het hulpaanbod, licht -pedagogische hulp, coördinatie van zorg) krijgen minder aandacht. Dit is een bewuste keuze, de nota jeugdbeleid heeft namelijk het karakter van een startnotitie. Het is een eerste stap op weg naar een samenhangend en integraal beleid. In 2008 zal de nota geëvalueerd worden. Dan kunnen de andere 4 pijlers van preventief jeugdbeleid overwogen en ingevuld worden.

Aandachtspunten:

- In 2008 het formuleren van integraal en samenhangend beleid voor de 5 functies van het preventief jeugdbeleid.
- Operatie Jong

Prestatieveld 3: Het geven van informatie en advies en cliëntondersteuning

Met informatie en advies worden activiteiten bedoeld die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Daarbij acht het rijk het van belang dat dit gerealiseerd worden vanuit de één-loket gedachte. De klant moet in één keer antwoord kunnen krijgen op al haar vragen over maatschappelijke ondersteuning en de aanpalende terreinen zoals wonen en zorg.

In Zandvoort geven verschillende organisaties informatie en advies. Vanuit de één-loket gedachte geeft Loket Zandvoort onafhankelijk informatie en advies over allerlei zaken die te maken hebben met het zelfstandig kunnen (blijven) wonen. Deze dienstverlening is voor alle burgers voor Zandvoort en is onafhankelijk en gratis. Loket Zandvoort is hiermee een prima basis voor de invulling van dit prestatieveld. Loket Zandvoort is gestart als een 3-jarige pilot waarin het haar dienstverlening zal gaan aanpassen aan de vraag van de klant. In het kader van de Wmo zal de één-loketgedachte ook verder uitgewerkt worden en samenwerking gezocht worden met andere organisaties. Het doel daarvan is de

informatie en advies op een zo breed mogelijk terrein, zodat daadwerkelijk invulling gegeven kan worden aan de één loket gedachte.

Clïëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies. Het gaat er hier namelijk om dat de klant hulp krijgt bij het oplossen van een probleem dat hij niet zelf kan oplossen. Ook moet cliëntondersteuning de zelfredzaamheid van mensen vergroten. (zie bijlage 2 voor definities). Met ingang van de Wmo moet de gemeente cliëntondersteuning hebben geregeld. In 2008 worden middelen overgeheveld naar het gemeentefonds voor cliëntondersteuning aan mensen met een beperking (de subsidie voor MEE). In Zandvoort is de cliëntondersteuning voor ouderen goed geregeld door Loket Zandvoort in combinatie met de ouderenadviseurs. Daarnaast kennen we het project Draagnet, dat specifiek ondersteuning geeft aan ouderen met dementie en hun omgeving. Op het gebied van de GGZ subsidieert de gemeente het Algemeen Maatschappelijk Werk en de Sociaal Raadslieden.

Aandachtspunten:

- Verder ontwikkelen van Loket Zandvoort als het één-loket voor onafhankelijk informatie en advies voor alle doelgroepen.
- Op termijn, waarschijnlijk 2007, beleid formuleren voor cliëntondersteuning van mensen met een beperking.

Prestatieveld 4: Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

Mantelzorg en vrijwilligerswerk zijn naar inhoud en motivatie van het werk nogal verschillend. Toch gaat het in beide gevallen om onbetaalde inzet voor de naaste (zie ook bijlage 2 definities). De Wmo vraagt van de gemeente in elk geval op beide terreinen algemeen beleid te formuleren. Indien de gemeente dat wenst zou zij ook individuele voorzieningen kunnen treffen.

De gemeente Zandvoort heeft geen specifiek mantelzorgbeleid geformuleerd. In praktijk is wel degelijk ondersteuning voor mantelzorgers beschikbaar. Bijvoorbeeld middels de hand en spandiensten van het welzijnswerk en WonenPlus, Draagnet, en de informatie en advies van Loket Zandvoort. Daarnaast is er het regionale Steunpunt Mantelzorg, dat nu gefinancierd wordt met een van de AWBZ subsidies die overgeheveld zal worden naar de gemeente. Deze subsidie zal direct overkomen bij de start van de Wmo. Dit vraagt daarom van de gemeente beleid te formuleren in 2006. Zandvoort heeft wel vastgesteld vrijwilligersbeleid (juni 2003). Met dit beleid wil de gemeente het volgende bereiken:

1. behoud en werving van vrijwilligers in de gemeente;
2. de kwaliteit van vrijwilligers(organisaties) bevorderen, en
3. de waardering en erkenning van vrijwilligers(werk).

De nota vrijwilligersbeleid loopt tot 2006. Dit geeft de gemeente de gelegenheid het bestaande vrijwilligersbeleid te evalueren, waar nodig bij te stellen en daarbij de doelen van de Wmo mee te nemen.

Aandachtspunten:

- Het formuleren van beleid voor ondersteuning van mantelzorgers
- Evaluatie van bestaand vrijwilligersbeleid en het vervolg inpassen in termen van de Wmo.

Prestatieveld 5: Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem

Hier gaat het om algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan iedereen die daaraan behoefte heeft. De maatregelen hoeven dus niet uitsluitend gericht te zijn op mensen met een beperking, zolang zij er maar baat bij hebben. Sterke inzet op dit prestatieveld kan voorkomen dat instroom in dure individuele verstrekkingen plaatsvindt. Op dit prestatieveld doet Zandvoort globaal het volgende. Zandvoort hanteert beleid voor de (fysieke) toegankelijkheid van openbare voorzieningen en de openbare ruimte voor mensen met een

lichamelijke beperking. De gemeente faciliteert de vermaatschappelijking van de zorg: het wonen van mensen met een beperking in de wijk. Zandvoort hecht verder erg aan de aanwezigheid van voorzieningen in de gemeente, zodat de drempel laag is om er van gebruik te maken. Voorbeelden zijn daarvan zijn de welzijnsorganisaties, het Algemeen Maatschappelijk Werk en de bibliotheek. Voorts zet zij zich in voor lage prijzen van sociaal-culturele voorzieningen zodat een grote groep mensen daarvan gebruik kan maken. Ook Loket Zandvoort bevordert de deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren. Tot slot bevordert Zandvoort de deelname aan sport van gehandicapten middels subsidie aan een beperkt aantal sportclubs voor gehandicapten. Ook heeft Zandvoort een aantal strandrolstoelen op het strand om zo de toegankelijkheid naar het strand voor mensen met een handicap te bevorderen.

Ook is het hebben van een baan voor mensen met een beperking van essentieel belang voor deelname aan het maatschappelijk verkeer. Vanuit de afdeling Maatschappelijke Zaken en Dienstverlening wordt hier middels de Wet Werk en Bijstand in bemiddeld.

Zandvoort heeft sinds twee jaar een Sociaal Team. Dit team, bestaande uit medewerkers van de gemeente Zandvoort, de Brijderstichting, de GGD, de Geestgronden, woningbouwvereniging EMM, komen maandelijks bij elkaar om overlastsituaties van burgers met elkaar te bespreken en hier oplossingen voor te vinden. Meestal gaat het om een combinatie van problemen: schulden, psychische problemen, verslaving etc.

In het algemeen kan gesteld worden dat er veel aandacht is voor het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer van ouderen. Er is echter geen specifiek beleid geformuleerd voor jongere mensen met een beperking, mensen met een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem. Voor deze onderwerpen is wel aandacht. Er wordt subsidie verstrekt voor een aantal projecten, o.a. weerbaarheidstraining. Ook zou de gemeente haar inspanningen op het gebied van algemene beleidsmaatregelen op nieuw kunnen bekijken met als doel mensen met een beperking zoveel mogelijk te kunnen laten meedoen met het 'gewone' leven en de vraag naar individuele verstrekkingen te verminderen.

Aandachtspunten:

- Het formuleren van beleid op dit prestatieveld voor de nieuwe doelgroepen.
- Heroverwegen van de balans tussen collectieve maatregelen en individuele voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning

Prestatieveld 6: Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem t.b.v. het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer

Net als het vorige prestatieveld dragen deze voorzieningen bij aan deelname aan het maatschappelijk verkeer. Hier gaat het in tegenstelling tot prestatieveld 5 juist om individuele verstrekkingen die specifiek aan de behoefte van mensen zijn aangepast. Deze voorzieningen moeten dus door de individuen worden aangevraagd. Ook individuele voorzieningen die collectief geregeld zijn vallen onder dit prestatieveld.

De gemeente heeft al veel ervaring op het gebied van individuele verstrekkingen, ook verstrekkingen die vallen onder de nieuwe Wmo. In de eerste plaats door de uitvoering van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg). Onder de Wvg worden namelijk individuele voorzieningen op het gebied van vervoer, woningaanpassingen en rolstoelen verstrekt. Daarnaast maakt de gemeente nog een aantal individuele verstrekkingen mogelijk door middel van subsidiëring. Voorbeelden daarvan zijn: maaltijdvoorziening, vrijwilligersvervoer, sociale alarmering, klussendiensten en het algemeen maatschappelijk werk. Toch zal de Wmo in eerste instantie onder dit prestatieveld voor de grootste verandering gaan zorgen.

In de eerste plaats wordt de huishoudelijke verzorging overgeheveld van de AWBZ naar de gemeente. Dit betekent dat er beleid geformuleerd moet worden voor deze nieuwe taak en dat een organisatie op gezet moet worden opdat huishoudelijke verzorging ook daadwerkelijk geleverd kan worden. Dit zal veel aandacht en tijd vragen. Aspecten die aan de orde komen zijn: de toegang (waar de klant de voorziening aanvraagt), indicatiestelling, inkoop van huishoudelijke verzorging en opstellen van beleid voor het heffen van een eigen bijdrage.

In de tweede plaats verwacht het rijk van de gemeente dat zij bij het regelen van de toegang tot Wmo voorzieningen zoveel mogelijk uitgaat van de één-loket gedachte. Klanten moeten op één plek terecht kunnen voor informatie en advies en ook voor het aanvragen van voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning. De rol van Loket Zandvoort zal op dit punt verder uitgewerkt moeten worden.

Een derde belangrijke verandering is dat de gemeente verplicht is een Persoons Gebonden Budget (PGB) aan te bieden. De gemeente is nu niet bekend met PGB's, ook niet voor Wvg voorzieningen.

Ook dit moet geregeld worden voordat de Wmo van kracht wordt.

En tot slot kan de gemeente haar bestaande pakket aan individuele verstrekkingen gaan heroverwegen. Met uitzondering van de voorzieningen waarvoor een compensatieplicht gaat gelden. Brede herijking is mogelijk en eigenlijk ook de insteek van het rijk. Daarbij spelen een aantal uitdagende vragen. Wat is de beste mix van algemene voorzieningen en individuele voorzieningen? Hoe kan de *civil society* gestimuleerd worden om zelf de eerste hulpvraag van burgers op te vangen en niet de overheid? Ook haar beleid ten aanzien van de eigen bijdrage zou de gemeente op de schop kunnen nemen. Immers voor Wvg voorzieningen wordt nu geen eigen bijdrage gevraagd. Voor de huishoudelijke verzorging wordt binnen de AWBZ een eigen inkomensafhankelijk bijdrage berekend. Het is niet noodzakelijk om de herijking te voltooien voor de invoering van de Wmo. De gemeente kiest ervoor om bestaand beleid integraal te handhaven.

Bij de prestatievelden 5 en 6 gaan ook een aantal AWBZ subsidies over naar het gemeentefonds. Het gaat om de volgende subsidies: diensten bij wonen en zorg, aanpassing in ADL clusters en zorgvernieuwingprojecten GGZ.

Aandachtspunten:

- Beleid op huishoudelijke verzorging
- Opzetten van de uitvoeringsorganisatie voor huishoudelijke verzorging
- Formuleren van taken van Loket Zandvoort in het verlenen van individuele Wmo voorzieningen.
- Regelen van PGB
- Beleid formuleren voor het heffen van eigen bijdrage
- Opstellen van verordeningen
- Herijking van bestaand beleid.
- Overheveling AWBZ subsidies.

Prestatieveld 7: Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Prestatieveld 8: Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Prestatieveld 9: Het voeren van verslavingsbeleid

De gemeente Zandvoort voert beperkt een eigen gemeentelijk beleid uit op de laatste drie prestatievelden. De meeste taken vallen onder de verantwoordelijkheid van centrumgemeente Haarlem. Haarlem ontvangt hiervoor een specifieke doeluitkering en is verplicht deze doeluitkering in overleg met buurgemeenten te besteden. De GGD-Zuid-Kennemerland voert voor de centrumgemeente Haarlem deze taak uit en in dat verband vindt dit regionale overleg plaats. Centrumgemeenten worden per algemene maatregel van bestuur aangewezen en gefinancierd. In het Sociaal Team Zandvoort dat sinds enige jaren functioneert, wordt samengewerkt met de GGD, Brijderstichting, de Geestgronden, woningbouwvereniging EMM. Doel van dit sociaal team is om overlastsituaties van burgers te bespreken en hiervoor oplossingen te vinden. Het betreft hier meestal problematiek op verschillende terreinen: schulden, verslaving etc.

2.4 Van smal naar breed

Keulen en Aken zijn niet in een dag gebouwd. Het zal niet lukken om de hiervoor geschetste aandachtspunten allemaal tegelijk op te pakken. In februari 2005 maakte het college daarom de keuze om allereerst de nieuwe taken die de Wmo met zich mee brengt goed te regelen. Nu de planning voor de Wmo er anders is gaan uitzien, immers de wet treedt een half tot misschien wel een jaar later in werking, is er de mogelijkheid om reeds nu te starten met de herijking van bestaand beleid.

2.5 Regionale samenwerking

Verschuiving van rijk naar gemeente

Met de invoering van de Wmo decentraliseert het rijk taken en verantwoordelijkheden naar het lokale niveau. De AWBZ is alleen nog voor de onverzekerbare zorg en de gemeente krijgt de regie over de keten wonen, zorg en welzijn. Regie betekent dan belangrijke uitvoerende taken, zorgen voor afstemming en samenhang tussen alle markt- en maatschappelijke partijen die op deze terreinen werkzaam zijn.

Rol van de provincie

De provincie krijgt een ondersteunende rol bij het uitvoeren van de Wmo. Deze ondersteuning is vooral bedoeld voor kleinere gemeenten, instellingen en belangengroeperingen die een rol gaan spelen bij de Wmo, maar onvoldoende kennis en capaciteit hebben om hier invulling aan te geven.

Regionale samenwerking

In het portefeuillehouderoverleg van september 2005 is een notitie aangenomen over de regionale samenwerking Wmo. In deze notitie wordt aangegeven dat de gemeenten Zandvoort, Haarlem, Bloemendaal, Heemstede, Bennebroek en Haarlemmerliede op het terrein van de Wmo waar mogelijk met elkaar zullen samenwerken wat betreft de beleidsvoorbereiding Wmo.

Voorstellen

1. Voor de start van de Wmo ligt de prioriteit bij het formuleren van het beleid en het opzetten van de organisatie voor de uitvoering van de nieuwe taak van de Wmo: huishoudelijke verzorging.
2. Bestaand welzijnsbeleid wordt vooralsnog gehandhaafd
3. Bestaand Wvg beleid wordt, afgezien van wettelijk verplichte veranderingen, gehandhaafd.
4. Herijking van het bestaande beleid wordt in fases opgepakt en is gebaseerd op de genoemde aandachtspunten.
5. In 2006 wordt het vrijwilligersbeleid geëvalueerd en wordt tegelijkertijd het beleid geformuleerd voor ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers (prestatieveld 4).
6. In 2006 worden voorbereidingen getroffen voor de herijking van de algemene en individuele voorzieningen om maatschappelijke participatie te bevorderen (prestatievelden 5 en 6) met als doel een geïntegreerd beleid voor wonen, welzijn en zorg.
7. Wat betreft de beleidsvoorbereiding Wmo wordt regionaal samengewerkt. Regionaal wat niet lokaal kan en lokaal doen wat lokaal kan.
8. Overheveling subsidies van AWBZ naar Wmo.

Hoofdstuk 3: Beleidskaders van de gemeente Zandvoort voor de Wmo

Inleiding

Bij het beschrijven van de onderstaande thema's in uitgegaan van een bepaalde rangorde. In eerste instantie is de burger zelf verantwoordelijk voor zijn eigen leven en moet hij zelf oplossingen realiseren. Als dit door allerlei omstandigheden niet lukt, is de gemeente doorkomst van de Wmo aangewezen om de burger te steunen. De gemeente Zandvoort zet het beleid zoveel mogelijk in op preventie om er op deze manier voor te zorgen dat er zo min mogelijk problemen ontstaan. Preventief beleid is echter niet voldoende. Er moeten ook allerlei voorzieningen zijn, waar burgers op kunnen rekenen. Collectieve voorzieningen zijn instellingen voor sociaal-cultureel werk, algemeen maatschappelijke werk maar ook een goede toegankelijkheid van openbare gebouwen. Als collectieve voorzieningen niet voldoende oplossingen bieden, kan men een beroep doen op individuele voorzieningen. Een individuele voorziening is bijv. een woningaanpassing, huishoudelijke verzorging, een rolstoel.

In dit hoofdstuk worden voorstellen gedaan voor beleidskaders. Deze voorstellen zijn gebaseerd op inventarisaties van de beleidsvelden en toekomstige prestatievelden.

Daarnaast zijn de voorstellen ingegeven door de discussie en uitgangspunten die door de commissie Projecten en Thema's van 19 september 2005 zijn gegeven. 26 september heeft de gemeenteraad een brief met een samenvatting van deze discussie ontvangen.

3.1 Eigen verantwoordelijkheid burger staat centraal

Het uitgangspunt van de Wmo is dat iedereen, jong en oud, gehandicapt en niet-gehandicapt, autochtoon en allochtoon, met en zonder problemen, kan meedoen aan de samenleving. Het motto is "niet leunen, maar steunen" en "de burger meer aanspreken op eigen verantwoordelijkheid". Het kabinet vindt dat mensen nu nog te snel naar de overheid kijken voordat zij zelf naar oplossingen zoeken.

In de Wmo wordt explicieter dan voorheen de eigen verantwoordelijkheid van burgers voorop gesteld. Mensen moeten zoveel mogelijk hun eigen problemen op te lossen of hun eigen hulp te organiseren. In de Wmo wordt de civil society gestimuleerd: burgers zijn niet alleen voor zichzelf verantwoordelijk, maar ook voor elkaar. Ze worden geacht elkaar waar nodig te helpen participeren aan de samenleving. Daarbij wordt gedacht aan burenhulp en vrijwilligerswerk. Ook de mantelzorg neemt hierin een belangrijke plaats in.

Uit een onlangs verschenen rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) is gebleken dat één op de tien Nederlanders te maken heeft met een vorm van sociale uitsluiting, die kan blijken uit te weinig sociale participatie en/of sociale ondersteuning, een tekort op financieel gebied of onvoldoende toegang tot onderwijs, huisvesting, zorg, maatschappelijke instanties, wonen en veiligheid. Deze sociale uitsluiting is volgens het SCP gedeeltelijk te verklaren uit inkomen, werk en werkloosheid. Belangrijke verklarende factoren zijn een slechte gezondheid, beheersing van de Nederlandse taal en het psychisch welbevinden van mensen. Belangrijke risicogroepen zijn: één- oudergezinnen, uitkeringsgerechtigden, mensen die werkloos zijn, niet-westerse allochtonen en mensen met een slechte beheersing van de Nederlandse taal. Vrouwen en ouderen behoren niet als zodanig tot de risicogroepen. Voor 65 plussers blijkt uit het onderzoek, is het verrichten van vrijwilligerswerk en/of mantelzorg een belangrijk middel om sociale uitsluiting tegen te gaan.

Het is de vraag of de groep met een grote mate van sociale uitsluiting, gepaard gaande met een slechte (psychische) gezondheid en vaak ook met een gering sociaal netwerk, voldoende draagkracht en mogelijkheden heeft om deze hulp zelf te regelen. De uitgangspunten van de Wmo zoals genoemd in de eerste alinea, werken echter alleen als mensen zelf in staat zijn ondersteuning te vinden en te regelen; als mensen deze verantwoordelijkheid aankunnen.

Op grond van het bovenstaande zal de insteek van het beleid van de gemeente Zandvoort zijn dat de eigen verantwoordelijkheid van de burger centraal staat. Daarnaast dient goed rekening gehouden te worden met de groep burgers die onvoldoende in staat is om eigen verantwoordelijkheid te nemen. Wie sociaal uitgesloten is kan moeilijker eigen verantwoordelijkheid nemen en dragen. In het beleid zal sociale uitsluiting tegengegaan moeten worden, zodat mensen wél weer hun eigen verantwoordelijkheid kunnen gaan nemen.

Er is een goede balans nodig tussen de eigen verantwoordelijkheid van mensen en de ondersteuning die de lokale overheid kan bieden.

Te ontwikkelen beleid:

Bij de ontwikkeling van het beleid zal met de volgende aandachtspunten rekening gehouden moeten worden:

- het evalueren en zonodig bijstellen of intensiveren van beleid gericht op preventie van sociale uitsluiting; het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in het dorp
- instandhouden en uitbreiden van de bestaande cliëntondersteuning in Zandvoort
- bij het indicatiebeleid voor individuele voorzieningen kritisch kijken naar de (on)mogelijkheden van mantelzorg
- vraagsturing en keuzevrijheid, maar het uitgangspunt is dat de voorzieningen het goedkoopst adequaat moeten zijn
- voorzieningen kunnen worden verstrekt in natura en in de vorm van een persoonsgebonden budget
- voor voorzieningen worden eigen bijdragen gevraagd. In een verordening wordt vastgelegd welke voorzieningen dit betreft en hoe hoog de eigen bijdragen mogen zijn.

In hoofdstuk 4 komen een aantal bovengenoemde onderwerpen verder aan de orde.

3.2 Voorkomen is beter

Het doel van de Wmo is dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving, waarmee maatschappelijke uitval (zorgbehoevendheid, dakloosheid, verslaving) kan worden voorkomen. Het beleid zal zich richten op beïnvloeding van factoren die kunnen leiden tot maatschappelijk uitval en er worden ingezet op preventief beleid. Het preventieve beleid richt zich op drie niveaus:

- het onderkennen van oorzakelijke factoren en het voeren van algemeen beleid (bijv. voorlichting sociale voorzieningen, sociale samenhang), waardoor de kans op uitval wordt verkleind.
- het tijdig signaleren van risicogroepen en beginnende problematiek en het voeren van risicogericht beleid (begeleiding, ondersteuning)
- het zodanig begeleiden van mensen met problemen dat verergering wordt tegengegaan en reïntegratie als zelfstandig deelnemer van de samenleving wordt gerealiseerd.

In het preventief jeugdbeleid heeft de gemeente nu al een regisserende en voorwaarden scheppende rol. De gemeente is daarin verantwoordelijk voor de vijf functies informatie en advies, signaleren van probleemsituaties, toegang tot het hulpaanbod, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg.

Te ontwikkelen beleid:

Op de volgende gebieden dient preventief beleid te worden ontwikkeld:

- het bestaande preventieve jeugdbeleid in stand houden,
- evalueren en zonodig bijstellen van het vrijwilligersbeleid,
- ontwikkelen mantelzorgbeleid,
- levensloopbestendig bouwen bevorderen en aandacht voor een goede en veilige leefomgeving
- aandacht voor toegankelijkheid van openbare ruimten,
- zorgen dat het openbaar vervoer zoveel mogelijk toegankelijk wordt,
- in samenwerking met centrumgemeente Haarlem aandacht voor psychiatrische problematiek, extreme zelfverwaarlozing ed.

3.3 Collectief voor individueel

1. Algemene, openbare voorzieningen. De gemeente moet voorzien in collectieve ondersteuning waarvan alle burgers gebruik kunnen maken, inclusief de kwetsbare burgers. Er wordt uitgegaan van inclusief beleid. Inclusief beleid is gebaseerd op de visie dat alle mensen samen de maatschappij vormen, inclusief de mensen met een handicap. Hierbij wordt zoveel

mogelijk rekening gehouden met deze groep, zodat, bijv. voorzieningen ook voor hen geschikt zijn.

De collectieve voorzieningen gaan vóór individuele voorzieningen.

Collectieve voorzieningen zijn o.a:

- instellingen voor sociaal-cultureel werk
- Algemeen Maatschappelijk Werk
- recreatie
- sport
- cultuur
- openbare voorzieningen als de bibliotheek
- openbaar vervoer

2. Collectief geregelde voorzieningen voor individuele gehandicapten.

Dit zijn voorzieningen bedoeld voor individuele gehandicapten, maar die collectief zijn geregeld.

Collectief geregelde voorzieningen zijn:

- collectief vervoer Wvg
- paardrijden voor gehandicapten
- toegankelijkheid openbare gebouwen

3. Individuele voorzieningen voor individuele gehandicapten.

Elke gemeente moet voorzien in een persoonsgericht ondersteuningsaanbod voor kwetsbare burgers die, ondanks eigen inspanningen en ondanks steun van derden geen oplossingen kunnen vinden.

Individuele voorzieningen zijn o.a.

- woningaanpassingen
- huishoudelijke verzorging
- praktische hulp.

3.4. De burger moet weten waarop hij kan rekenen en de toegang moet goed geregeld zijn

Om mensen (langer) zelfstandig te laten wonen, moeten zij weten op welke zorg en diensten ze kunnen rekenen en waar de voorzieningen en diensten te krijgen zijn.

Naarmate activiteiten meer gericht zijn op grotere groepen en/of in het algemeen een bijdrage leveren aan de zelfredzaamheid van burgers, de sociale participatie en onderlinge hulp (de collectieve voorzieningen), is het van belang dat aansluiting wordt gezocht bij lokale verbanden.

Naarmate voorzieningen nauwer moeten aansluiten op de individuele zorgvraag van de burger en burgers zonder die voorzieningen niet zelfstandig zouden kunnen wonen, ligt het meer voor de hand om de voorzieningen in een verordening vast te leggen. Er moet dan aan de volgende zaken gedacht worden:

Burgers moeten verzekerd zijn van goede zorg, een ruimhartig sociaal beleid en een goede kwaliteit van zorg. De aard en omvang van de voorzieningen waar burgers een beroep op kunnen doen zal helder moeten zijn. Duidelijk moet zijn wie welke voorzieningen krijgt (toegangscriteria) en of er sprake is van eigen bijdragen. De toegang tot de voorzieningen, informatie en advies moet worden geregeld. De toegang moet laagdrempelig zijn, het loket Zandvoort is zo ingericht dat burgers daar voor hun eerste zorgvraag terecht kunnen.

Ook moet de overgang naar Wmo voor de klant nauwelijks merkbaar zijn. Het is onvermijdelijk dat er dingen gaan veranderen voor de klant, maar het gaat erom dat die overgang zo soepel mogelijk gaat. Dus geen onnodige bureaucratie.

3.5 Lokaal wat lokaal kan, regionaal wat lokaal niet kan

Eén van de uitgangspunten van de Wmo is dat het beleid en uitvoeringsorganisaties dicht bij de mensen moeten zijn. Lokaal doen wat lokaal en regionaal doen wat redelijkerwijs niet lokaal kan. Het

is belangrijk om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de al bestaande samenwerkingsverbanden en sociale structuren. Door de geïsoleerde ligging van Zandvoort zijn er van oudsher veel lokale sociale verbanden, waarvan goed gebruik kan worden gemaakt. Bijvoorbeeld: vrijwilligersorganisaties, mantelzorg etc.

Niettemin zijn een aantal onderdelen uit de Wmo wat complexer en lenen zich minder goed om lokaal te regelen. Een complexe materie als de aanbestedingsprocedure voor de huishoudelijke verzorging maakt regionale samenwerking op onderdelen beslist noodzakelijk. Voorop blijft staan het uitnuttten van bestaande lokale structuren.

Voorstellen:

In het te ontwikkelen beleid wordt uitgegaan van de volgende kaders: eigen verantwoordelijkheid burger staat centraal, voorkomen is beter, collectief voor individueel, de burger moet weten waarop hij kan rekenen, de toegang moet goed geregeld zijn, lokaal wat lokaal kan, regionaal wat lokaal niet kan.

Hoofdstuk 4: Keuzes in huishoudelijke verzorging

Eén van de belangrijkste nieuwe taken die naar de gemeente toekomt bij de invoering van de Wmo is de huishoudelijke verzorging (prestatieveld 6). Belangrijke aspecten van de huishoudelijke verzorging zijn de indicatiestelling, de eigen bijdrage, het persoonsgebonden budget (PGB) en het loket.

Op korte termijn wordt een visienota huishoudelijke verzorging Zuid-Kennemerland ter besluitvorming aangeboden met een uitgebreide uitwerking van de implementatie van de huishoudelijke verzorging.

Nu worden voorstellen gedaan die als uitgangspunt dienen voor de verdere implementatie van de huishoudelijke verzorging.

Van het Rijk worden nog aanwijzingen in de Wet Besluit Wmo verwacht.

Indicatiestelling

De Wmo schrijft gemeenten niet voor hoe zij de indicatiestelling voor de huishoudelijke verzorging (HV) vorm moeten geven. Gemeenten zijn dus vrij om te kiezen of en zo ja hoe zij de indicatie gaan inrichten.

We stellen voor wel een vorm van indicatiestelling te kiezen voor de huishoudelijke verzorging.

Indicatiestelling is immers een middel om te bepalen welke zorg de klant nodig heeft. Daarnaast is indicatiestelling een instrument om schaarste te verdelen en kosten te beheersen. De uitvoering moet snel en eenvoudig zijn. Lokaal, in het loket Zandvoort, worden de eenvoudige aanvragen geïndiceerd. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van Standaard Indicatie Protocollen (SIP) en beslisbomen. Bij complexe aanvragen en/of bezwaarprocedures wordt advies bij het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg) gevraagd. Uitgangspunt van indicatiestelling is dat die objectief en integraal moet zijn. De reden om bij het CIZ aan te sluiten is dat de Wvg adviezen, waar nodig, nu ook bij het CIZ worden aangevraagd. Door voor het CIZ te kiezen kan integraal worden gewerkt. Ook is het zo dat als het CIZ als indicatieorgaan wordt aangewezen en als zodanig in de Wmo verordening wordt opgenomen, er niet aanbesteed hoeft te worden. In 2006 zal een plan van aanpak worden gemaakt op welke wijze en wanneer met indicering in het loket kan worden gestart.

Eigen bijdrage

Voor de huishoudelijke verzorging betalen klanten nu een eigen bijdrage. Met de overheveling van de huishoudelijke verzorging van de AWBZ naar gemeenten is er vanuit gegaan dat gemeenten ook eigen bijdragen zullen heffen. Dit blijkt uit de middelen die aan de gemeenten beschikbaar worden gesteld. De middelen die voor de HV vanuit de AWBZ worden overgeheveld zijn de AWBZ-gelden minus de eigen bijdragen. Binnen het Wmo budget voor huishoudelijke verzorging ontbreekt daardoor de financiële ruimte om het heffen van een eigen bijdrage zonder meer achterwege te laten. Bij de afweging om wel/geen eigen bijdrage te heffen, dient rekening gehouden te worden met het gegeven dat het niet vragen van een eigen bijdrage een aanzuigende werking zal hebben. Het vragen van een eigen bijdrage voor HV onder de Wmo is voor de klant een voortzetting van de bestaande situatie. Het bovenstaande afwegende wordt voorgesteld om over te gaan tot het heffen van eigen inkomensafhankelijke bijdragen.

Gemeenten hebben wel de vrijheid een eigen beleid voor de eigen bijdrage op te stellen. Voorgesteld wordt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen: mensen met een hoger inkomen betalen een hogere eigen bijdrage dan mensen met een minimuminkomen. De administratieve afhandeling zal door het CAK gedaan worden.

Persoonsgebonden Budget (PGB)

In het oorspronkelijke wetsvoorstel kreeg de gemeente de vrijheid om de zorg te leveren in de vorm van een levering (zorg in natura) of via een persoonsgebonden budget (PGB). Onder druk van patiënten- en cliëntenorganisaties heeft het kabinet 20 oktober jl. een nota van wijziging ingediend. Op grond van deze wijziging hebben cliënten de keus om rolstoelen, scootmobielen en huishoudelijke verzorging, via een financiële tegemoetkoming of via een persoonsgebonden budget te ontvangen.

De gemeente hoeft deze keus niet te bieden als er goede bezwaren zijn. Hiervan kan sprake zijn als het twijfelachtig is dat de klant het PGB zal besteden aan waarvoor het is bedoeld.

Er zijn twee basismodellen waarmee een gemeente kan werken bij de verstrekking van individuele voorzieningen:

- Uitsluitend verstrekking in de vorm van persoonsgebonden budgetten
- Een combinatie van PGB en verstrekking in natura, waarbij de klant zelf kiest.

Omdat de eerste optie geen keuzevrijheid biedt en er altijd een groep zal zijn die ook met begeleiding en ondersteuning meer gediend is met voorzieningen in natura, wordt uitgegaan van het model waaruit met kan kiezen tussen een PGB of zorg in natura.

Inkoop en aanbesteding

Bij het regelen van huishoudelijke verzorging zullen gemeenten, afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt ten aanzien van de uitvoering, verschillende zaken kunnen inkopen. De procedure die gevolgd moet worden is afhankelijk van de dienst die de gemeente wil inkopen en de hoogte van het bedrag dat daarmee gemoeid is. Binnen de huishoudelijke verzorging kunnen de volgende drie “producten” worden onderscheiden waarvoor aanbestedingsregels van toepassing zijn: de huishoudelijke verzorging, de indicatiestelling als deze niet door de gemeente zelf wordt gedaan en de eigen bijdrage.

Wanneer de gemeente of meerdere gemeenten samen de huishoudelijke verzorging inkopen en het drempelbedrag van €211.000 wordt overschreden, zullen gemeenten de Europese Richtlijn diensten moeten toepassen. Dit kan een openbare aanbesteding zijn (selectie en offertebehandeling tegelijk) of een niet-openbare aanbesteding (selectie en offerte apart). Aanvullend geldt dat veel gemeenten, naast de Europese regels, ook zelf regels hanteren voor aanbesteding. De regiogemeenten gaan opteren voor een aanbestedingsprocedure.

Gesteld kan worden dat de openbare aanbestedingsprocedure de geëigende manier is op de HV in te kopen. Het toepassen is van een dergelijke procedure is arbeidsintensief. Het verdient dan ook aanbeveling om de aanbesteding met anderen uit te voeren. Dit betekent een besparing van ambtelijke capaciteit, o.a. bij het beoordelen van de offertes. Bovendien kan samenwerking ertoe leiden dat de gemeente sterker staat bij het afsluiten van een contract met de aanbieder. Zandvoort kiest voor een regionale aanbesteding onder voorwaarden dat in de gunningcriteria terdege rekening wordt gehouden met de lokale wensen van Zandvoort. Ook dient rekening gehouden te worden met de keuzevrijheid van de cliënt.

Het loket in de Wmo

De gemeenten krijgen in de Wmo de aanbeveling om te werken met 1-loket. Dit om te voorkomen dat burgers naar verschillende plaatsen moeten voor voorzieningen en informatie.

Het loket kan diverse functies in het kader van de Wmo krijgen:

- Het geven van objectieve informatie en advies aan burgers over voorzieningen
- Het aanvragen van voorzieningen
- Het ondersteunen van burgers bij de keuze voor een voorziening of aanbieder.
- Toegangsbewaking Wmo

Informatie en adviesfunctie

Het loket Zandvoort heeft een belangrijke functie in het informeren van en adviseren aan burgers over het aanbod van de HV en de indicatiestelling. Belangrijk uitgangspunt is dat de gemeente op een onafhankelijke en objectieve manier burgers van informatie en advies voorziet. Het loket is daarvoor de logische plek. De gemeente heeft niet het alleenrecht op informeren van burgers. Ook zorgaanbieders, het indicatieorgaan en verwijzers zoals huisartsen en maatschappelijk werk zullen burgers van informatie voorzien. Samenwerking met deze partijen is dan ook erg belangrijk.

Aanvragen van voorzieningen in het loket

Het loket kan in meerdere of mindere mate de toegang zijn tot Wmo voorzieningen. In het loket Zandvoort is het nu al mogelijk een aanvraag voor de Wvg te doen. Het integraal benaderen van

hulpvragen wordt bij voorkeur in het begin van de keten georganiseerd. In het kader van de Wmo ligt daarmee een directe relatie met het lokale loket voor de hand. Wanneer het loket als startpunt van de Wmo keten alle hulpvragen in ontvangst neemt, kan van daaruit de integrale analyse van de hulpvraag worden gestart. Vanuit het belang van de integrale benadering van hulpvragen ligt het voor de hand dat de toegangsbewaking Wmo daar wordt ondergebracht. Wanneer de toegangsbewaking voor de Wmo later in de keten wordt georganiseerd, krijgt dit meer het karakter van een claimbeoordeling. Een belangrijk nadeel daarvan is dat een integrale benadering van een aantal hulpvragen dan niet meer mogelijk is.

Dit betekent dat keuzes in het kader van toegangsbewaking direct samenhangen met de keuze van de gemeente ten aanzien van de inrichting van het lokale loket. Hierbij kunnen gemeenten variëren in de “diepte” en de “breedte” van een loket. De diepte van het loket gaat over de functies die in het loket geplaatst worden. In een “ondiep” loket wordt vooral informatie verstrekt. Een “diep” loket biedt klanten ondersteuning in het hele proces van informatieverstrekking, vraagverheldering, indicatiestelling naar toekenning en levering. De breedte van het loket wordt bepaald door het type voorzieningen. Een smal loket is bijvoorbeeld een loket waarin alleen de directe Wmo-voorzieningen zijn ondergebracht.

Het zal duidelijk zijn dat wanneer de integrale afweging wordt gehanteerd in het kader van de toegangsbewaking, dit bij uitstek is verbonden aan een diep en breed loket. Dit is een loket waarin alle klanten terecht kunnen met alle vragen om hulp en ondersteuning. Voor de klant betekent dit, wanneer hij zich tot dat ene loket heeft gewend, de route van daaruit als vanzelf gaat.

Voor Zandvoort heeft een dergelijk diep en breed loket duidelijke voordelen:

- Omdat alles vanuit één plek wordt afgehandeld, kan goede afstemming plaatsvinden met aanpalende terreinen zoals AWBZ zorg en andere voorzieningen.
- Onderdelen van het proces, bijv. de rechtmatigheidtoets, kunnen naar voren worden gehaald, zodat de totale doorlooptijd van de toegangsbewaking voor de klant kan worden verkort.
- Een gerichte toewijzing naar best passende voorzieningen leidt tot effectieve inzet van de verschillende vormen van ondersteuning.
- Er worden minder overlappend gewerkt tussen verschillende instanties.
- Gezamenlijke gegevens van instellingen over klanten kunnen worden ondergebracht in één systeem.

Een dergelijk breed en diep lokaal loket kent ook nadelen:

- Het opzetten van een dergelijk loket kost veel tijd en investering.
- Dit loket stelt hoge eisen aan de medewerkers van het loket. Zij moeten veel kennis van zaken hebben en over goede sociale vaardigheden beschikken.
- Het is moeilijk om van alle mogelijke uitkomsten het overzicht te bewaren en de kennis van de verschillende producten en de lokale sociale kaart up to date te houden. Dit vergt veel investering in tijd en geld.

Geconcludeerd kan worden dat de voordelen van een breed en diep loket groter zijn dan de nadelen. Geadviseerd wordt Loket Zandvoort verder vorm te geven naar een breed en diep loket en dat de toegangsbewaking Wmo in dit loket wordt ondergebracht.

Voorstellen:

1. Er komt een objectieve en onafhankelijke indicatiestelling voor huishoudelijke zorg, waarbij eenvoudige aanvragen lokaal worden gedaan. Bij complexe aanvragen wordt advies bij het CIZ gevraagd.
2. Er komt een eigen bijdrage voor huishoudelijke verzorging, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
3. Er komt een combinatie van persoonsgebonden budget en verstrekking in natura, waarbij burger kiest.
4. Regiogemeenten Zuid-Kennemerland besteden de huishoudelijke verzorging gezamenlijk openbaar aan. In de gunningcriteria kunnen lokale wensen opgenomen. I
5. De gemeente voorziet d.m.v. het loket Zandvoort burgers van objectieve en onafhankelijke informatie en advies.
6. Er wordt samengewerkt met zorgaanbieders en verwijzers om de objectiviteit van de informatie en advies te waarborgen.
7. Loket Zandvoort wordt een breed en diep loket en vormt de toegangspoort tot Wmo voorzieningen zoals WVG en huishoudelijke verzorging.

Hoofdstuk 5: Financiële kaders

5.1 De kosten van huidig Welzijns en Wvg beleid

Met de invoering van de Wmo zullen, naast onderdelen van de Awbz, de Welzijnswet en de Wvg worden ingetrokken en onderdeel gaan uitmaken van de Wmo. Al jaren voeren gemeenten deze twee wetten uit. Een groot deel van alle verstrekte subsidies, onder andere voor ouderenbeleid, maatschappelijke dienstverlening, sport en dergelijke, hebben als wettelijk kader de Welzijnswet. Sinds 1994 is de gemeente verantwoordelijk voor de verstrekking van vervoersvoorzieningen, rolstoelen en woonvoorzieningen op grond van de Wvg.

In de begroting van 2006 zijn diverse bedragen opgenomen onder diverse beleidsvelden, welke op termijn onderdeel zullen gaan uitmaken van de Wmo. Onder deze bedragen vallen de subsidiering van sport, jeugdwerk, sociaal cultureel werk, ouderenbeleid, hulpverlening en dergelijke. Tevens wordt de Wet voorzieningen gehandicapten Wvg onder de Wmo gebracht.

voorzieningen Wvg	€859.086 (begroting 2006)
subsidies die in de toekomst onder de Wmo gaan vallen	€856.397 (jaarrekening 2005)

Al deze uitgaven blijven bestaan en vallen straks onder de Wmo. Als uitgangspunt echter kan worden gesteld dat beleidsmatig ten aanzien van de bovenvermelde beleidsvelden niet veel zal wijzigen en derhalve dat de uitgaven niet noemenswaardig zullen veranderen.

5.2 Nieuwe Wmo budgetten

De invoering van de eerste tranche van de Wmo heeft met name betrekking op de overheveling van de enkel en meervoudige huishoudelijke zorg van de Awbz naar de gemeente. Daarnaast zullen enkele specifieke subsidieregeling naar gemeenten worden overgeheveld. De middelen zullen "schoon aan de haak" worden overgedragen aan de gemeenten. Er zal dus, in ieder geval in de eerste jaren, geen sprake zijn van een rijksefficiëncy korting of iets dergelijks. Het betreft hier zowel de middelen voor de verstrekking van voorzieningen en de levering van diensten, de middelen voor de uitvoering alsmede de middelen voor het maken van beleid.

Door de ministeries van sociale zaken en financiën is geïnventariseerd per regio en binnen de regio per gemeente wat de uitgaven voor huishoudelijke hulp zijn en wat dit betekent voor gemeenten. Doel van dit onderzoek is om te komen tot een objectief verdeelmodel, waarbij bepaalde demografische invloeden, bv. de vergrijzing binnen een gemeente, geen (negatieve) invloed mogen hebben op de te ontvangen gelden. Uit dit onderzoek kwamen een aantal markante verschillen per gemeente, maar ook per Regionaal Indicatieorgaan naar voren. De indicatiestelling ten behoeve van de inwoners van de gemeente Zandvoort door het RIO en door het CIZ blijkt terughoudend te zijn geweest. Hiermee wordt bedoeld dat bv. het aantal geïndiceerde uren thuiszorg voor de inwoners van Zandvoort lager ligt dan het landelijke gemiddelde. Dit betekent, op termijn, een kleine financiële ruimte om, bv meer uren te kunnen gaan verstrekken of de middelen op een ander onderdeel van de Wmo in te zetten. Zandvoort is een zogenaamde voordeel gemeente. Echter, aangezien er ook diverse nadeel gemeenten zijn en het rijk belanghebbenden de tijd moet gunnen om te wennen aan een vermindering van een voorzieningenniveau, zullen deze middelen de eerste drie jaar worden ingezet ten behoeve van deze nadeel gemeenten. Zandvoort kan pas na 3 jaren beschikken over het totale budget waarop de gemeente op grond van het verdeelmodel recht heeft.

Het objectieve verdeelmodel is thans als volgt opgebouwd, waarbij vermeld dient te worden dat het model op grond van ervaring periodiek kan worden bijgesteld.

- 1 Inkomen (gewicht ca. 52%)
Huishoudens met een laag inkomen in de leeftijdscategorieën 65-; 65-75; 75-85; 85+
- 2 Overige gezondheidsaspecten (gewicht ca. 21%)

	Aantal uitkeringsontvangers minus aantal bijstandsonvangers
3	Leeftijdsopbouw bevolking (gewicht ca. 20%)
	Inwoners in diverse leeftijdscategorieën 65-; 65-75; 75-85; 85+
4	Huishoudensamenstelling (gewicht ca. 17%)
	Eenpersoonshuishoudens in diverse leeftijdscategorieën 65-; 65-75; 75-85; 85+
5	Geografische factoren (gewicht ca. +/- 8%)
	Omgevingsadressendichtheid (negatieve maatstaf)

Om een idee te krijgen over het verschil tussen historische uitgaven en uitgaven volgens dit objectieve model kunnen de gegevens over 2004 worden aangehaald.

gemeente Zandvoort

Historisch 2004	ca. €1.023.900
-----------------	----------------

Objectief 2004	ca. €1.333.800
----------------	----------------

Zoals hierboven vermeld zal het budget pas 3 jaar na de invoering van de Wmo op het objectieve model worden gebaseerd.

Wat betekent dit voor de gemeente Zandvoort naar verwachting voor 2007. Onderstaande tabel is gebaseerd op de gegevens vermeld in de septembercirculaire van het ministerie van financiën van 2005, welke gegevens waren bedoeld voor 2006.

Onderstaande tabel dient met enige terughoudendheid te worden geïnterpreteerd, aangezien de gegevens waarop de tabel is gebaseerd al zijn achterhaald. Zie verder kanttekeningen bij de tabel. In de loop van 2006 zullen de gegevens worden bijgesteld.

Totaal budget Wmo	Rijk in miljoenen €	Zandvoort in €
Huishoudelijke verzorging		
Zorg in natura alpha hulpverlening	155,6	183.598
Zorg in natura overige huishoudelijke verzorging	746,3	880.584
Eigen bijdrage	-165	-194.689
Netto persoonsgebonden budget (oud en nieuwe stijl)	118,3	139.586
	855,2	1.009.079
Subsidieregeling AWBZ		
Diensten bij wonen met zorg	22,9	27.020
Zorgvernieuwingsprojecten GGZ	5,7	6.726
Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg	22,5	26.548
Aanpassing bestaande ADL-clusters	2,7	3.186
	53,8	63.480
Specifieke uitkeringen Wvg		
Dure woningaanpassingen	22,4	26.430
Besluit bijdrage AWBZ gemeenten (Bbag)	22,7	26.784
	45,1	53.215
Uitvoeringskosten	36	42.478
Totaal	990,1	1.168.252

Enkele kanttekeningen bij bovenstaande tabel.

1. De systematiek welke door het rijk met de VNG is afgesproken berust op het model t-1. Dit betekent dat het daadwerkelijke macrobedrag wat beschikbaar wordt gesteld in enig jaar (jaar t) wordt gebaseerd op de werkelijk macro-uitgaven van het voorgaande jaar (t-1) en derhalve pas lopende een uitvoeringsjaar definitief bekend zullen worden. Bovenstaande tabel was bedoeld voor 2006 en is gebaseerd op 2004.
2. Met indexering is nog geen rekening gehouden.
3. Al bij de invoering van de Wmo zullen de middelen voor de dure woningaanpassingen worden overgedragen. Hieraan kleef een risico, aangezien deze subsidieregeling was bedoeld juist voor de kleinere gemeenten om te grote risico's ten aanzien van die dure woningaanpassingen te ondervangen. Met deze overheveling wordt de gemeente dus weer risicodragers wanneer door niet te beïnvloeden omstandigheden een groter aantal dure woningaanpassingen dienen te worden gerealiseerd dan op grond van het landelijke gemiddelde mocht worden verwacht.
4. Ook de middelen Bbag, de middelen bedoeld ter compensatie voor de verstrekking van vervoersvoorzieningen voor gemeenten met een of meerdere Awbz instellingen binnen hun grenzen, worden overgedragen. Volgens deze tabel ontvangt Zandvoort hiervoor een structureel bedrag van €26.784, echter in 2005, en in voorgaande jaren een vergelijkbaar bedrag, werd €73.950 ontvangen

5.3 Financiële risico's

Aan de invoering van de Wmo zijn financiële risico's verbonden. Hieronder wordt alleen ingegaan op de risico's welke zijn verbonden aan de decentralisatie van de huishoudelijke hulp (eerste tranche). Het huidige uitgangspunt van deze decentralisatie is overgang naar gemeenten "schoon aan de haak". Daarnaast wordt de omvang van het budget bepaald door een objectief model. Met deze uitgangspunten lijken de financiële risico's beperkt. Echter valt niet te overzien hoe in de toekomst met het macrobudget zal worden omgegaan. Een van de uitgangspunten van de invoering van de Wmo is namelijk het beteugelen van de kosten van de Awbz. Met de overgang schoon aan de haak en de koppeling, via het objectieve verdeelmodel, zit er in beginsel geen bezuiniging in de decentralisatie van de huishoudelijke hulp. Hierdoor lijkt het niet onaannemelijk dat in de toekomst bijsturing door het rijk van het macrobudget de enige overgebleven mogelijkheid is om de kosten te beperken. Niet te overzien valt wat de consequentie zal zijn in de groei van de vraag naar huishoudelijke hulp onder andere door de decentralisatie en het daarmee gepaard gaande maatwerk. Ook fluctuaties in de prijs voor de levering van de diensten voor de huishoudelijke hulp kunnen van invloed zijn op de uitgaven.

Voor de invoering van de Wmo heeft het rijk middelen gestort in de algemene uitkering. De storting is opgebouwd uit een eenmalig invoeringsbedrag voor de gemeente Zandvoort van €28.000 en een bedrag van €1,- per inwoner. Een voorstel voor een voorbereidingskrediet zal nog worden voorgelegd. Daarnaast worden middelen gestort voor de uitvoering ten bedrage van €42.500 voor de gemeente Zandvoort. De vraag is of dit voor Zandvoort voldoende zal zijn aangezien decentralisatie schaalverkleining tot gevolg kan hebben.

Een belangrijk deel van de risico's heeft betrekking op onzekerheden rond de invulling van de Wmo door het Rijk. De behandeling in de Tweede Kamer eind januari 2006 leverde maar liefst 35 moties en amendementen op. Onduidelijk is nog of en zo ja welke van deze moties en amendementen geheel of gedeeltelijk in de Wmo zullen worden opgenomen en wat de consequenties hiervan, zowel voor de uitvoering als de middelen, zullen zijn. Er dient daarom dan ook veel aandacht gegeven te worden aan het aspect van aansturing en beheersing. Dat vraagt aanpassing van de organisatie en van de sturing op bv. inkoop en subsidiëring. De benodigde organisatieaanpassingen zullen frictiekosten met zich mee kunnen brengen, die nu nog niet goed kunnen worden geraamd. Daarnaast kunnen eventueel frictiekosten optreden, wanneer het aantoonbaar wenselijk is om langlopende contracten in verband met inkoop van diensten of subsidiëring van instellingen open te breken.

5.4 Middelen om uitgaven te beheersen

Mantelzorg

Een van de pijlers van de Wmo is de filosofie dat mensen een eigen verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van hun zorgbehoefte. Een mogelijk beheersinstrument ten aanzien van de kosten is een groter beroep te doen op de mantelzorg. In het stimuleren van mantelzorg kan de gemeente een belangrijke rol spelen. Echter, we moeten al blij zijn als we het huidige niveau van mantelzorg kunnen handhaven.

Subsidies

Voor de subsidiering van activiteiten heeft de gemeente een instrument in handen om herijking van voorzieningen te bewerkstelligen. Hier is het principe “oud voor nieuw” van toepassing

Eigen bijdragen.

De Wmo kent de mogelijkheid tot het heffen van eigen bijdragen. Bij de financiering door het rijk is rekening gehouden met deze mogelijkheid. In de heffing en de mate van heffing van de eigen bijdragen kan een belangrijk sturingselement worden gezien.

Indicering

Met de invoering van de Wmo wordt ook de verantwoordelijkheid voor de indicering bij de gemeente neergelegd. Een beheersing van de kosten kan mogelijk worden gevonden door een deel van de indicering uit te laten voeren middels een beslisboom. Ook het in eigen beheer uitvoeren, gelijk aan de Wvg, van de eenvoudige indicaties kan kostendrukkend werken. Wenselijk is ook dat een deel van de indicering geïntegreerd wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld samen met de indicering van de Wvg.

Uitvoering.

Om de kosten met betrekking tot de uitvoering te beperken kan worden gedacht aan een integratie van de uitvoering Wmo met de uitvoering van de Wvg, waarbij de eenvoudige aanvragen in eigen beheer worden uitgevoerd.

Persoon Gebonden Budget (PGB).

Tevens biedt de Wmo de mogelijkheid om gebruik te gaan maken van Persoons Gebonden Budgetten (PGB's). PGB's creëren voor belanghebbenden de mogelijkheid om zelfstandig zorg in te kopen bij een door henzelf gekozen partij. Ook hierin kan een beheersingsinstrument voor wat betreft de uitvoeringskosten worden gevonden.

Reserve Wmo

Gezien de hierboven vermelde onzekerheden met betrekking tot de Wmo lijkt het zinvol om de door het rijk beschikbare middelen te oormerken voor de Wmo en mochten er middelen resteren na afloop van enig jaar deze middelen in een reserve Wmo te storten. Wanneer enige ervaring is opgedaan met de uitvoering van de Wmo en het daarmee samenhangende kostenplaatje kan dan opnieuw bekeken worden of het instandhouden van de reserve nog zinvol is. Middels tussentijdse evaluaties en het gegeven dat de reserve niet negatief mag staan zullen zonodige voorstellen tot beleidsbijsturing worden voorgelegd. Uitgangspunt echter blijft echter een budgettair neutrale in- en uitvoering van de Wmo.

Voorstellen

1. Bestaande budgetten voor het welzijnsbeleid en Wvg beleid blijven vooralsnog ongewijzigd en zullen heroverwogen worden tijdens de herijking in het kader van de Wmo.
2. De integratie-uitkering van het rijk voor uitvoering van de nieuwe taken worden alleen gebruikt voor uitvoering van de Wmo en worden, vooralsnog, gestort in een reserve Wmo.

Hoofdstuk 6: Participatie

6.1 Uitgangspunten

De gemeente Zandvoort zal cliënten en maatschappelijke organisaties actief betrekken bij het invullen en uitvoeren van de Wmo. In dit hoofdstuk wordt de wijze waarop de gemeente dat zal doen beschreven. Voor de participatie voor de Wmo gelden de volgende uitgangspunten.

- Het niveau van participatie betreft raadpleging en advies. Zeker bij de invulling van de nieuwe taken is er niet voldoende tijd en beleidsruimte om een hoger niveau van participatie na te streven. Er is dus voorlopig geen sprake van coproduceren of meebeslissen.
- Voor deze participatie is een duidelijke overlegstructuur nodig. Daarbij zal het overleg met (potentiële) cliënten en maatschappelijke organisaties gescheiden worden.
- Indien mogelijk zal de insteek van participatie gericht zijn op vooraf meedenken.

6.2 Cliënten van de Wmo

De prestatievelden van de Wmo zijn ruwweg in 4 groepen te verdelen met elk zijn eigen doelgroep. De gemeente Zandvoort zal de participatie inrichten deze 4 groepen.

Prestatievelden		Doelgroep
1	Leefbaarheid en sociale samenhang	Alle burgers
2	Opvoedingsondersteuning	Jeugd en ouders
4, 5 en 6	Algemene en individuele voorzieningen ten behoeve van deelname aan de samenleving	Kwetsbare burgers, mensen met een beperking en ouderen
7, 8 en 9	Maatschappelijke opvang, OGGZ, en verslavingszorg	Dak- en thuislozen, verslaafden en vrouwen die bedreigd worden

Prestatieveld 3: informatie en advies en cliëntondersteuning is belangrijk in alle hierboven genoemde prestatievelden.

Voor leefbaarheid en sociale samenhang zal de gemeente gebruik maken van incidentele informatie en inspraakbijeenkomsten. Daarvoor zal zij afhankelijk van het onderwerp gericht mensen uitnodigen. In feite is dit dus een voorzetting van het bestaande beleid.

Voor opvoedingsondersteuning zal voorlopig geen sprake zijn van participatie. De nota jeugdbeleid is pas vastgesteld. Bij de evaluatie van de nota in 2008 zal gezocht worden naar een passende vorm van participatie.

De nieuwe taken van de Wmo vallen met name onder de derde groep. Vooralsnog willen we ons op gemeentelijk niveau richten op participatie van deze kwetsbare burgers. Hiervoor zal de gemeente een Wmo-raad oprichten. De Seniorenraad en het Wvg-platform gaan samen deze raad vormen. Daarnaast zal de gemeente vertegenwoordigers van de volgende organisaties vragen zitting te nemen in de Wmo-raad: de ANBO, de cliëntenraad van de Stichting ZorgContact, de cliëntenraad thuiszorg (ROC) en het Regionale Patiënten en Cliënten Platform (RPCP). De Seniorenraad en Wvg platform kunnen met de komst van de Wmo-raad worden opgeheven. De Wmo-raad zal de status krijgen van een formele adviescommissie van het college.

Tot slot, voor participatie voor de maatschappelijke opvang zal de gemeente regionaal aansluiten.

6.3. Ingezetenen en maatschappelijke organisaties

In het algemeen geldt dat het college de geldende regels voor inspraak zoals neergelegd in de Inspraakverordening 2004 van de gemeente Zandvoort zal hanteren. Dit betekent dat voorgenomen beleid voor inspraak wordt vrij gegeven.

Voorts zal het college de maatschappelijke organisatie uitnodigen voor klankbordgroepbijeenkomsten. Het college belegt deze bijeenkomsten en nodigt afhankelijk van het onderwerp de meest betrokken

organisaties uit. Daaronder vallen in elk geval de thuiszorgorganisaties, het verzorgingshuis en de welzijnsorganisatie.

Verder beheert de gemeente een Wmo-cirkel. Dit is een e-mail cirkel waaraan een ieder die dat wil, ook de deelnemers van de Wmo-raad, kan meedoen. Het doel van de cirkel is informeren, discussie en gelegenheid om te participeren.

Voorstellen

1. Er wordt een Wmo-raad opgericht waarin de vragers van maatschappelijke ondersteuning vertegenwoordigd zijn. De Wmo-raad is het advies-orgaan van het college op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.
2. Het college betreft ingezetenen en belanghebbende rechtspersonen volgens de regels van de Inspraakverordening gemeente Zandvoort 2004.
3. Het college betreft belanghebbende rechtspersonen in de voorbereiding van het beleid middels klankbord bijeenkomsten.

Hoofdstuk 7 Samenvatting en keuzes in de aanpak

In de voorgaande hoofdstukken zijn aandachtspunten genoemd bij de invoering van de Wmo (hoofdstuk 2), zijn kaders benoemd die richting geven aan de invulling van de Wmo in Zandvoort (hoofdstuk 3 en 4) en is beschreven hoe die in deze Zandvoort de participatie vorm gaat geven. Duidelijk moet zijn dat (lokale) overheid en organisaties die voorzieningen leveren in het kader van de Wmo zich gezamenlijk moeten inspannen om tot een integrale aanpak te komen. Initiatieven moeten ook uit het veld komen; samenwerken en sluitende zorg staan voorop. Ook passende huisvesting en inrichting van de woonomgeving zijn in dit kader van belang. Hieronder volgt een samenvatting van alle voorstellen die in deze kadernota zijn gedaan.

Samenvatting voorstellen:

Wmo vergeleken met bestaande beleid:

- Voor de start van de Wmo ligt de prioriteit bij het formuleren van het beleid en het opzetten van de organisatie voor de uitvoering van de nieuwe taken van de Wmo: huishoudelijke verzorging.
- Bestaand welzijnsbeleid wordt voor alsnog gehandhaafd
- Bestaand Wvg beleid wordt, afgezien van wettelijk verplichte veranderingen, gehandhaafd.
- Herijking van het bestaande beleid wordt in fases opgepakt
- In 2006 wordt het vrijwilligersbeleid geëvalueerd en wordt tegelijkertijd het beleid geformuleerd voor ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers (prestatieveld 4)
- In 2006 worden voorbereidingen getroffen voor de herijking van de algemene en individuele voorzieningen om maatschappelijke participatie te bevorderen (prestatievelden 5 en 6)
- Wat betreft de beleidsvoorbereiding Wmo wordt zoveel mogelijk regionaal samengewerkt.

Beleidskaders:

- In het te ontwikkelen beleid wordt uitgegaan van de volgende kaders: eigen verantwoordelijkheid van de burger staat centraal, voorkomen is beter, collectief voor individueel, de burger moet weten waarop hij kan rekenen, de toegang moet goed geregeld zijn en lokaal wat lokaal kan, regionaal wat lokaal niet kan.

Keuzes in huishoudelijke verzorging

- Er komt een objectieve en onafhankelijke indicatiestelling voor huishoudelijke zorg.
- Eenvoudige aanvragen worden in het loket geïndiceerd en bij complexe aanvragen wordt advies bij het CIZ gevraagd.
- Er komt een eigen bijdrage voor huishoudelijke verzorging, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen
- Er komt een combinatie van persoonsgebondenbudget en verstrekking in natura, waarbij de burger kiest
- Regiogemeenten Zuid-Kennemerland besteden de huishoudelijke verzorging gezamenlijk openbaar aan. In het bestek kunnen lokale wensen worden opgenomen.
- De gemeente voorziet d.m.v. het loket Zandvoort burgers van objectieve en onafhankelijke informatie en advies
- Er wordt samengewerkt met zorgaanbieders en verwijzers om de objectiviteit van de informatie en advies te waarborgen.
- Loket Zandvoort wordt een breed en diep loket en vormt de toegang tot Wmo voorzieningen zoals Wvg en huishoudelijke verzorging.

Financiële kaders:

- Bestaande budgetten voor het welzijnsbeleid en Wvg beleid blijven vooralsnog ongewijzigd en zullen heroverwogen worden tijdens de herijking in het kader van de Wmo
- De integratie-uitkering van het rijk voor uitvoering van de nieuwe taken worden alleen gebruikt voor uitvoering van de Wmo en worden gestort in een reserve Wmo.

Participatie en communicatie

- Er wordt een Wmo-raad opgericht waarin de vragers van maatschappelijke ondersteuning vertegenwoordigd zijn. De Wmo-raad is het advies-orgaan van het college op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning
- Het college betreft ingezetenen en belanghebbende rechtspersonen volgens de regels van Inspraakverordening gemeente Zandvoort 2004
- Het college betreft belanghebbende rechtspersonen in de voorbereiding van het beleid middels klankbord bijeenkomsten.

Bijlage 1 LIJST VAN AFKORTINGEN

ADL	Algemeen Dagelijkse Levensverrichtingen
AFBZ	Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
Bbag	Besluit bijdrage AWBZ gemeenten
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
College	College van Burgemeester en Wethouders
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheid Dienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GOA	Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid
HV	Huishoudelijke Verzorging
MEE organisatie	Organisatie voor iedereen met een handicap, beperking of chronische ziekte
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheid Zorg
PGB	Persoonsgebonden Budget
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
RPCP	Regionaal Patiënten/Consumenten Platforms
SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
SIP	Standaard Indicatie Protocol
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Wvg	Wet Voorzieningen Gehandicapten

Bijlage 2 Definities

Ambulante verslavingszorg	Hulpverlening zowel aan verslaafden als aan mensen in hun omgeving; deze hulp kan variëren van voorlichting tot woonbegeleiding (NIZW)
Beperking	Vermindering of afwezigheid (ten gevolge van een stoornis) van de mogelijkheden tot een voor de mens normale activiteit, zowel wat betreft de wijze als de reikwijdte van de uitvoering (NIZW)
Cliëntondersteuning	Cliëntondersteuning is de ondersteuning van de cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntondersteuning heeft de regieversterking van de cliënt tot doel teneinde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Dit kan informatie en advies zijn maar vooral ook uitgebreide vraagverheldering en kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij keuze op diverse levensterreinen. Cliëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de persoon het niet zelf of met zijn omgeving op kan lossen. Cliëntondersteuning is een functie waarin wordt voorzien door o.a. ouderenadviseurs, MEE consultants, GGZ-consulenten, sociaal raadslieden en algemeen maatschappelijk werk. (Handreiking Visie op lokale loket, SGBO)
Financiële tegemoetkoming	Een bedrag aan geld krijgt als tegemoetkoming in de kosten die gemaakt worden om die verstrekking aan te schaffen of de hulp te organiseren. Hij is vrij om zelf een aanbieder of leverancier te kiezen en afspraken te maken over invulling van de zorg of voorzieningen. Verantwoording achteraf is niet aan de orde. Wordt ook wel 'forfait' of 'forfaitair bedrag' genoemd. (Handreiking Wmo en het pgb, SGBO).
Huishoudelijke verzorging	het ondersteunen bij of het overnemen van taken in de huishouding voor ouderen en mensen die door een aandoening of een beperking hier hulp bij nodig hebben, bijvoorbeeld opruimen, schoonmaken, verzorgen van planten en huisdieren en het klaarmaken van de maaltijd; een van de zeven awbz-functies (NIZW)
Mantelzorg	Zorg die mensen vrijwillig en onbetaald verlenen aan mensen met fysieke, verstandelijke of psychische beperkingen in hun familie, huishouden of sociale netwerk; het gaat om zorg die meer is dan in een persoonlijke relatie gebruikelijk is. (NIZW)
MEE	MEE organisaties zijn ondersteuningsorganisaties voor mensen met een beperking (onder wie mensen met een lichamelijke handicap of chronische aandoening, een verstandelijke handicap en autisme); bieden informatie, advies en ondersteuning bij leven met een beperking; zijn gericht op integratie van mensen met een handicap in de samenleving. (NIZW)
Mensen met een beperking	Mensen met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische of anderszins chronische psychische aandoening of beperking, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap.
Persoonsgebonden Budget (PGB)	Geldbedrag dat iemand kan aanvragen om zelf hulp, zorg en begeleiding vanuit de Awbz in te kopen; men kiest zelf de hulpverleners en begeleiders uit. (NIZW)
Psychosociaal problemen	psychische problemen die samenhangen met het dagelijks functioneren (NIZW)
Sociale activering	Vorm van intensieve individuele begeleiding (georganiseerd door gemeenten, zorginstellingen of welzijnsorganisaties) waardoor mensen op vrijwillige basis nieuwe activiteiten gaan ondernemen en hun isolement doorbreken; kan ook een opstap zijn naar betaald werk; sociale activeringstrajecten worden gezien als eindige trajecten met uitstroom naar activerende arbeidsmarkttrajecten, vrijwilligerswerk zonder begeleiding of zorgtrajecten (NIZW).
Vrijwilligerswerk	Werk waarvoor iemand zelf kiest, dat niet wordt betaald, dat plaatsvindt in

georganiseerd verband en dat ten goede komt aan (groepen in) de samenleving (NIZW).

Zelfredzaamheid

vermogen om dagelijkse algemene levensverrichtingen zelfstandig te kunnen doen, bijvoorbeeld wassen, aankleden en koken en vermogen om sociaal te kunnen functioneren

Zorgplicht is
Compensatieplicht
Geworden.

Het college van burgemeester en wethouders moeten voorzieningen treffen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning ter compensatie van de beperkingen die de aanvrager ondervindt in zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Het gaat om voorzieningen die de aanvrager in staat stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en andere mensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Het college moet daarbij rekening houden met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager en ook met de financiële mogelijkheden van de aanvrager om zelf maatregelen te nemen.

Bijlage 3: Uit AWBZ naar WMO

Uit de AWBZ worden enkele onderdelen gefaseerd overgeheveld naar de WMO:

1. Huishoudelijke verzorging per 1 januari 2007 Huishoudelijke verzorging is praktische ondersteuning die bij mensen thuis wordt geleverd.
2. Dagbehandeling voor ouderen en chronisch psychiatrische patiënten per 1 januari 2007. Dagbesteding voor ouderen heeft een sociale en een opvangfunctie. Ook de dagbesteding voor chronisch psychiatrische patiënten gaat naar de WMO.
3. Vervoer voor kwetsbare groepen per 1 januari 2007. Het kabinet wil alle vervoer voor kwetsbare groepen op één decentraal niveau regelen.
4. Subsidiereregelingen gaan gefaseerd naar de WMO.
  - Subsidiereregelingen diensten bij wonen en zorg (landelijk nu €50 miljoen). Dit zijn diensten voor mensen met een verblijfsindicatie voor de AWBZ die toch zelfstandig wonen, deze worden gesubsidieerd in het kader van de extramuralisering om te stimuleren dat deze mensen zo lang mogelijk zelfstandig wonen.
  - Subsidiereregeling MEE organisaties en subsidiereregeling Integrale vroeghulp(landelijk nu €150 miljoen). MEE organisaties zijn organisaties voor individuele ondersteuning aan gehandicapten; zij bieden cliëntondersteuning en vroeghulp. Integrale vroeghulp betreft consultatie en begeleiding van gezinnen met jonge kinderen met een verstandelijke beperking. Deze cliëntondersteuning aan gehandicapten gaat per 2008 naar gemeenten. De cliëntondersteuning van ouderen (ouderenadviseurs) is nu al een gemeentelijke verantwoordelijkheid.
  - Subsidiereregeling aanpassing in bestaande ADL clusters (landelijk nu €2,7 miljoen): dit zijn subsidies voor het aanpassen van zogenaamde ADL woningen.
  - Subsidiereregeling doventolk (landelijk nu €2,1 miljoen): een subsidie aan doven om van doventolken gebruik te kunnen maken.
  - Zorgvernieuwingsprojecten ggz (landelijk nu €6,6 miljoen): deze regeling gaat deels over naar de WMO.
  - Initiatieven openbare geestelijke gezondheidszorg (landelijk nu €6,4 miljoen): met deze regeling worden initiatieven voor het beter samenwerken van de maatschappelijke opvang en de ggz gestimuleerd. Omdat de doelgroep overlapt (dak-en thuislozen, overlastgevers) gaat dit in samenhang met de maatschappelijke opvang over naar de WMO.
5. Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg (landelijk nu €20,5 miljoen): initiatieven op dit terrein worden gesubsidieerd, dit gaat over naar de WMO, met uitzondering van de netwerken palliatieve zorg (= zorg voor ongeneeslijk zieke mensen).

-

